

ชื่อวิทยานิพนธ์	แนวคิดทางการศึกษาของอิหม่ามอัลเจมาฮาลีย์ในหนังสืออิหฺยาอ์ อุลูม อัคดีน
ผู้เขียน	นายอับรอรเห็ง ดิซา
สาขาวิชา	อิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาชีวประวัติและผลงานทางวิชาการของอิหม่ามอัลเจมาฮาลีย์ 2) ศึกษาความเป็นมาและเนื้อหาของหนังสืออิหฺยาอ์ อุลูม อัคดีน 3) ศึกษาแนวคิดทางการศึกษาของอิหม่ามอัลเจมาฮาลีย์ในหนังสืออิหฺยาอ์ อุลูม อัคดีน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักการทางวิชาการ

ผลการศึกษาพบว่า 1) อิหม่ามอัลเจมาฮาลีย์เกิดจากรอบครัวสละมะ ยากน รักในความรู้และผู้นับได้รับการดูแลอบรมจากนักซูฟีตั้งแต่แรกแล้วศึกษาต่อจากบรรดาอุลาม่าอ์และค้นคว้าด้วยตัวเองจนได้รับการสมญานามว่า “หุญญะฮ์ อัล อิสลาม” ท่านใช้ชีวิตในการสอนและฟื้นฟูศาสนา เป็นผู้รู้ในหลายสาขาวิชา มีผลงานทางวิชาการมากมาย ชอบแสวงหาความรู้และความจริงจนจบชีวิตในแนวทางของท่านศาสดาคามแนวซูฟี 2) หนังสืออิหฺยาอ์ อุลูม อัคดีน เป็นหนังสือที่ได้รับการยอมรับจากบรรดาอุลาม่าอ์และมหาชน มีเนื้อหาสาระในหลายสาขาวิชา เป็นหนังสือฟื้นฟูวิชาการอิสลามในอิมร่าฮ์สุลต่านออตโตมัน ใช้สำนวนภาษาที่สามารถเข้าถึงผู้อ่านด้วยการเปรียบเทียบและยึดหลักฐานจากอัลกุรอาน อัลหะดีษ และอาฮ์ลุลบัยตฺตามวิธีการเขียนแนวอะฮ์ลุล บัยตฺ อะฮ์ลุลบัยตฺ อะฮ์ลุลบัยตฺ 3) แนวคิดทางการศึกษาของอิหม่ามอัลเจมาฮาลีย์ในหนังสืออิหฺยาอ์ อุลูม อัคดีน ประกอบด้วย 3.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการสอน 3.3 แนวคิดเกี่ยวกับการตรึงชะฮ์ สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ท่านมีแนวคิดว่า ความรู้เป็นสิ่งประเสริฐสุดด้วยความรู้สามารถเข้าถึงอัลลอฮ์ ะหฺลุญญะฮ์ที่มีมาของความรู้ทางธรรม ความรู้ทางโลกได้ด้วยประสบการณ์และการคิดค้นด้วยสติปัญญา ความรู้มุ่งภาวะชะฮ์ฮ์เป็นความรู้เฉพาะผู้มีจิตใจบริสุทธิ์ไร้มลทินที่มีมาจากอัล อิสลาม แนวคิดเกี่ยวกับการสอนท่านมีแนวคิดว่าการสอนเป็นกระบวนการหล่อหลอมจิตใจและบ่มเพาะพฤติกรรม ครูผู้สอนต้องมีทั้งศาสตร์และศิลป์ ครูผู้สอนต้องแสวงหาวิถีและเทคนิคการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและเข้ากับผู้เรียน ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและใช้จิตวิทยาทางการศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับการตรึงชะฮ์ฮ์ท่านมีแนวคิดว่าการสอนต้องควบคู่กับการตรึงชะฮ์ฮ์ การตรึงชะฮ์ฮ์เป็นกระบวนการพัฒนาบุคลิกภาพผู้เรียนต้องครอบคลุมทุกด้านของความเข้มแข็งเพื่อเป็นบ่าวที่สมบูรณ์และได้รับความโปรดปรานจากอัลลอฮ์.

Thesis Title	Imam al Ghazali's Concept of Education in Ihya Ulum al Din
Author	Mr. Iborrorheng Tisa
Major Program	Islamic Studies
Academic Year	2010

ABSTRACT

This research aimed at: 1) Studying the life and the scholarly works of Imam al Ghazali, 2) Analyzing the educational theory of the book Ihya Ulum Din. 3) And exploring the educational thoughts of al-Imam al Ghazali in the book Ihya Ulum al Din. So, the data of this research were collected from the primary and secondary sources based on the methodologies of the scientific researches.

The findings of this research are as follows: 1) Imam al Ghazali was raised in a poor family who loved knowledge and the scholars. He studied on the hospice of the Sufi scholars of his era till he became an erudite scholar with the honorific title of "*Hujjat al-Islam*". Al-Imam Ghazali spent his life in the service of knowledge and the search for truth till he passed away on the path of the Holy Prophet (SAW). 2) The book of Ihya Ulum Din is well esteemed among the scholars since its writing in the 5th Century of Hijrah. It is based on the principles of Quran and Sunnah with a great wisdom background that impress its reader. 3) The educational thoughts of al-Imam al-Ghazali can be summarized in three main points: 3.1 His thought about knowledge and sciences, 3.2 His views about teaching methodologies, 3.3 and his ideas about education. For his thought about knowledge, al-Ghazali sees knowledge as a noble goal by itself, because it is a mean to get nearer to the Almighty. He also sees that revelation is the mean for the religious knowledge, and the research is the mean for the secular and worldly sciences. As for his thought concerning the teaching methodologies, he sees that learning is the tool to purify the heart and to get rid of the bad behaviors. Therefore, a teacher should be well-versed in his field of teaching, skilled in teaching methods. He/she should look for the best way to instill his lesson in an interesting manner to the learners that match their background. A teacher should also pay great attention to the personal differences among the learners. For his thoughts about education, al-Ghazali sees that learning and education are two parallel process that cannot be separated each from other. Education is a development process for the personality of the learners, which should cover all aspect of their life, in order to them to become good servants of the Almighty Allah, and to get His mercy.

موضوع البحث	الفكر التربوي عند الإمام الغزالي من خلال كتابه إحياء علوم الدين
الاسم	السيد إبراهيم تيسا
التخصص	الدراسات الإسلامية (شعبة التربية الإسلامية)
العام الدراسي	1431

مستخلص البحث

يستهدف هذا البحث دراسة : (1) سيرة الإمام الغزالي وأعماله العلمية. (2) كتاب إحياء علوم الدين خلفياته وما يحتويه من علوم (3) أفكار الإمام الغزالي التربوية من خلال كتابه إحياء علوم الدين. وعليه، تمّ جمع معلوماته من المراجع الأصلية والثانوية المتعلقة بالبحث مستخدماً القواعد العلمية.

والنتائج المتوصل إليها هي : (1) ولد الإمام الغزالي من أسرة متزهدة فقيرة تحب العلم والعلماء، وتربى في أول حياته على يدي شيخ صوفي ودرس على أيدي علماء عصره فاطلع بنفسه على كتب وعلوم، حتى غدا عالماً معروفاً مرموقاً وتلقب بحجة الإسلام وعاشت حياته في خدمة العلم والتعليم والبحث عن الحق حتى توفاه الله على طريقة الحبيب المصطفى ﷺ (الصوفية 2) يُعدُّ هذا الكتاب من الكتب المعترية لدى جمهور العلماء وكثير من الناس وهو كاسمه في قرنه الخامس الهجري وقد ألف على طريقة أهل السنة والجماعة بالاعتماد على الأدلة من القرآن الكريم والسنة النبوية والآثار، توحى إلى قلب قارئه أساليبه وتعايريه المرجحة بالأمثلة (3) أفكاره التربوية من خلال كتابه هذا تشتمل على ثلاثة أفكار رئيسة هي : (3.1) أفكاره حول العلم والمعرفة، (3.2) أفكاره حول التعليم (3.3) أفكاره حول التربية ، فأفكاره حول العلم أنه يرى أن العلم فضيلة في ذاته على الإطلاق به يقرب العبد إلى ربه، وأن الوحي هو مستند العلوم الدينية، والعلوم الدنيوية تحصل بالبحث الفكري والخبرات، وعلم المكافحة يخص العبد صافي القلب، الخالي من الذنوب والخطايا ومستنده هو الإلهام، وأما أفكاره حول التعليم، فهو يرى أن التعليم طريقة تصفية القلب وتهذيب الظواهر الخلقية، وعلى المعلم أن يكون عالماً بالعلم الذي يعلمه وبصيراً بطرق تدريسه وعليه أن يبحث الطرق المناسبة للمواد التي يدرسها والمتفاعلة مع مستوى التلاميذ وخلفياتهم ، وعليه أن يهتم بالفروق الفردية، ويعلم النفس التربوية، وأما عن أفكاره حول التربية، فهو يرى أن التعليم والتربية أمران لا ينفك أحدهما عن الآخر والتربية هي عملية تنمية شخصية التلاميذ ولا بد أن تشمل كل نواحي حياة التلاميذ ليكونوا عباد الله صالحين متكاملين يرضى الله عنهم.